Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o účinném využívání zdrojů ve stavebnictví

COM(2014) 445 final,

ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Směrem k oběhovému hospodářství: program nulového odpadu pro Evropu

COM(2014) 398 final

a k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech, směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů, směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, směrnice 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních

COM(2014) 397 final – 2014/0201 (COD)

(2015/C 230/14)

Zpravodajka: An LE NOUAIL MARLIÈRE

Dne 14. července 2014 se Komise, dne 28. července 2014 Evropský parlament a dne 20. října 2014 Rada Evropské unie, v souladu s čl. 43 odst. 2 a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o účinném využívání zdrojů ve stavebnictví

COM(2014) 0445 final,

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Směrem k oběhovému hospodářství: program nulového odpadu pro Evropu

COM(2014) 398 final

a

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech, směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů, směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, směrnice 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a směrnice 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních

COM(2014) 0397 final – 2014/0201 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 12. listopadu 2014.

Na 503. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 10. a 11. prosince 2014 (jednání dne 10. prosince 2014), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 129 hlasy pro, 3 hlasy byly proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. **Závěry a doporučení**

1.1. Výbor vítá obě sdělení i balíček pozměňovacích návrhů ke směrnicím o odpadech a podporuje informační kampaň pro podniky a spotřebitele o tom, že je zapotřebí postupně opustit lineární ekonomický model, který se skládá ze čtyř fází: získání zdrojů, výroby, spotřeby a likvidace, a urychlit přechod k oběhovému modelu, jehož koncepce umožňuje obnovu a který se snaží spoléhat na obnovitelné zdroje energie a minimalizovat tak využívání přírodních zdrojů.

1.2. Výbor se ztotožňuje s cílem vytvořit podpůrný rámec, který bude pokrývat celý životní cyklus produktů od dodávek surovin k ekodesignu, maloobchodu, modelům podnikání a vzorcům spotřeby, opětovnému používání a opětovnému zpracování a využívání odpadu jako zdroje.

1.3. Výbor nicméně lituje, že se konkrétní návrhy, které Komise předkládá, příliš zaměřují na odpadové politiky a předpisy, zatímco chybějí podobně konkrétní návrhy, které by se týkaly „předchozí existence" produktů a byly by zacílené na zlepšování celého jejich životního cyklu. EHSV od Komise očekává, že předloží jednak plán takových opatření s jasným uvedením časového rámce, procesů a rozpočtů, a jednak návrhy na využívání inovativních finančních nástrojů, jako jsou tzv. zelené dluhopisy.

1.4. Výbor vyzývá Komisi, aby podpůrný rámec pro oběhové hospodářství sladila s ostatními evropskými politikami, jako je politika pro energetiku a klima a průmyslová politika, včetně cíle EU spočívajícího v opětovné industrializaci. EHSV podporuje doplnění hlavních cílů strategie Evropa 2020 o cíl pro účinné využívání zdrojů, tak jak navrhuje Evropská platforma pro účinné využívání zdrojů a jak je zmíněno ve sdělení *Směrem k oběhovému hospodářství*.

1.5. Ačkoli se Komise v balíčku opatření pro oběhové hospodářství zabývá všeobecnými pozitivními dopady na zaměstnanost a také jím zahájila Iniciativu zelené zaměstnanosti, Výbor s politováním konstatuje, že nevyužila příležitosti prozkoumat konkrétněji jeho dopad a příznivý vliv na zaměstnanost a rizika, která obnáší. Zejména se vůbec nevěnuje potenciálu předcházení vzniku odpadů, opětovného používání a opětovného zpracovávání pro zaměstnanost. Na druhou stranu je zapotřebí věnovat více pozornosti tomu, aby se dotyčným pracovníkům zajistily důstojné pracovní podmínky a zlepšily zdravotní a bezpečnostní normy.

1.6. Rámec, který Evropská komise navrhuje, by měl mezi zúčastněné strany rovnoměrně rozdělit práci na zvyšování informovanosti a změně chování – zaměřit se na budoucnost, dosáhnout pokroku ve vědě, zavést inovativní aplikace a zajistit, že konkurenceschopnost Evropy i společný zájem budou i nadále v rovnováze.

1.7. Spotřebitelé i výrobci si musí být vědomi své odpovědnosti. Spotřebitelé musí dostat informace, tak aby mohli zodpovědně nakupovat, musí se optimalizovat vysledovatelnost a výrobci musí nést svou odpovědnost.

1.8. Postupné vyloučení skládkování recyklovatelného odpadu a zvýšení cílů pro recyklaci odpadů, tak jak je navrhuje Komise, jsou nezbytnými podmínkami pro přechod k oběhovému hospodářství a je třeba je uskutečnit. Komise by také měla zapojit veřejnost tím, že zajistí, že cíle budou věrohodné – musí být přijatelné, kvalitní a přiměřené.

1.9. Výbor taktéž vítá opatření Komise ke zlepšení provádění právních předpisů EU o odpadech, zejména tím, že zavádí lepší nástroje k monitorování a správě. Pokud chce EU zvýšit recyklaci komunálního odpadu do roku 2020 ze 42 % na 50 % a v roce 2030 na 70 %, bude muset zajistit to, aby určité země vyvinuly větší snahu a uplatňovaly pokroková řešení nakládání s odpady. Také by se měly podniknout kroky ke zvýšení kvality původních výrobků a jejich součástí a kvality recyklačního procesu jako celku.

1.10. Výbor poukazuje na to, že Komise ve svých návrzích nevyužívá hierarchii odpadů stanovenou v rámcové směrnici o odpadech, která vymezuje prioritní pořadí předcházení vzniku odpadů: příprava k opětovnému využití, recyklace, jiné zpětné využití (energie) a likvidace. Kromě nezávazného cíle pro snížení potravinového odpadu zde chybí důkladné prošetření možnosti cílů v oblasti předcházení vzniku odpadů a dalších opatření pro předcházení vzniku odpadů. Z dlouhodobého hlediska bychom měli s ohledem na životní prostředí dostat pod kontrolu celkový objem spotřebovaných materiálů a zbytkového odpadu a omezit jej.

1.11. Stejně jako opětovné používání (výrobků) šetří i mnohačetná recyklace (materiálů) primární suroviny a snižuje spotřebu energie a emise skleníkových plynů. Revize balíčku o odpadech nyní skýtá jedinečnou příležitost k přijetí zásady mnohačetné recyklace trvale využívaných materiálů.

1.12. Přínos oběhového hospodářství by se neměl měřit výlučně na základě množství vyprodukovaného odpadu. Mělo by také povzbuzovat lidi k tomu, aby chránili materiální a lidské zdroje po celé délce hodnotového řetězce a snažili se eliminovat všechny procesy, které představují nebezpečí pro životní prostředí či je samé.

1.13. Výbor doporučuje, aby Komise doplnila balíček opatření o kroky určené speciálně na podporu přípravy použitých produktů k opětovnému použití. Komise tím, že ve svých recyklačních cílech staví přípravu k opětovnému použití na stejnou úroveň jako recyklaci, porušuje odpadovou hierarchii. Přitom by měla dávat přednost krátkým cyklům. Opětovné využívání produktů, příprava k opětovnému využití a opětovnému zpracování umožňují nejlepší využití hodnoty zapracované v produktu a zvyšují pravděpodobnost, že se zachová hodnotový řetězec v EU, podpoří územní rozvoj a vytvoří pracovní místa.

1.14. EU by měla v souladu s tímto přístupem také nabádat členské státy, aby své plány nakládání s odpady transformovaly do územních plánů oběhového hospodářství a zaměřily se na opatření, jak prosazovat úspory materiálních zdrojů a zajistit dobré životní podmínky.

1.15. Výbor v neposlední řadě také doporučuje rozšířit odvětvový přístup tak, aby se propagovalo oběhové hospodářství.

2. **Úvod**

2.1. Evropská komise dne 2. července 2014 zveřejnila balíček pěti návrhů ([1]), jenž obsahuje:

a) sdělení *Směrem k oběhovému hospodářství: program nulového odpadu pro Evropu* (COM(2014) 398 final);

b) návrh nové směrnice, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o *odpadech*, směrnice 94/62/ES o *obalech a obalových odpadech*, směrnice 1999/31/ES o *skládkách odpadů*, směrnice 2000/53/ES o *vozidlech s ukončenou životností*, směrnice 2006/66/ES o *bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech* a směrnice 2012/19/EU o *odpadních elektrických a elektronických zařízeních* (COM(2014) 397 final);

c) sdělení o *účinném využívání zdrojů ve stavebnictví* (COM(2014)445 final);

a následující dva dokumenty, jimž se EHSV bude věnovat ve zvláštním stanovisku ([2]):

d) Zelený akční plán pro malé a střední podniky (COM(2014) 440 final);

e) sdělení Iniciativa zelené zaměstnanosti (COM(2014) 446 final).

Komise také oznámila, že dále zveřejní sdělení k tzv. udržitelným potravinám.

3. **Obecné připomínky**

3.1. Jak lze vyrábět zboží a poskytovat služby a zároveň omezovat množství surovin a neobnovitelných zdrojů energie, které spotřebováváme a vyhazujeme? Jedna věc je jistá – v průběhu 20. století náklady na získávání a využívání přírodních nerostných zdrojů a zdrojů energie v průmyslu setrvale klesaly, což bylo z velké části dáno postupným nárůstem produktivity.

3.2. Nyní na počátku 21. století tento lineární model nejenže oslabuje, ale hrozí, že se z dlouhodobého hlediska stane neudržitelným, protože přírodní zdroje planety se ztenčují. V některých oblastech již bylo dosaženo stupně nebezpečí, a tak již není čas přemýšlet, jak ekonomický model změnit – naléhavě musíme zavést model nový.

3.3. Od základů musíme změnit získávání, výrobu, spotřebu, likvidaci i recyklaci, abychom dokázali zajistit soběstačnost komunit a jejich dlouhodobý sociální a udržitelný rozvoj.

3.4. Téměř všechny lidské společnosti se v současnosti řídí dravým modelem rozvoje, jenž je takříkajíc poněkud mimo kontrolu a pramálo bere ohled na komunity, které jsou nejzranitelnější vůči využívání či nadměrnému využívání svých zdrojů, neočekávaným dopadům změny klimatu a znečištění a rizikům pro příští generace.

3.5. Tento model, který se otřásl v důsledku celosvětové finanční, hospodářské, sociální, politické, energetické, ekologické a environmentální krize, musíme všichni zpochybnit.

([1]) http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/
([2]) Viz strana 99 aktuálního Úř. věst.

3.6. Evropská komise usiluje o změnu metod výroby a spotřeby a svým přístupem spočívajícím v oběhovém hospodářství otvírá perspektivy, které budou zahrnovat celou společnost a přitom bude jejich uskutečňování i nadále v rovnováze.

4. **Konkrétní připomínky k dokumentu COM(2014) 398 final**

4.1. Ve sdělení „Směrem k oběhovému hospodářství" Komise vysvětluje obecnou koncepci oběhového hospodářství a popisuje jeho přínos, pokud jde o hospodářský rozvoj a zaměstnanost.

4.2. Jeho **obecné cíle** jsou jasné. Je nezbytné, abychom usilovali o to, posunout se směrem ke splnění těchto cílů. Musíme přehodnotit svůj model výroby a spotřeby a využívat méně zdrojů a materiálů; musíme je tedy využívat racionálněji.

4.3. Zásadní je vědět, jak těchto cílů dosáhnout a jak zapadají do zastřešujícího a komplexního politického rámce. Selhání a nedokonalosti trhu se mohou a musí řešit rozmanitými způsoby – tržními pobídkami (cenové a daňové signály), regulací (stanovení závazných cílů a umožnění subjektům, aby si zvolili, jak jich dosáhnout) a stanovit pro subjekty normy.

4.4. **Zastřešující politický rámec** taktéž předpokládá, že budou splněny všechny nezbytné podmínky (hospodářské a sociální a v oblasti zaměstnanosti, zdraví a bezpečnosti).

4.5. Komise ve sdělení uvádí, že jeho cílem je stanovit „podpůrný politický rámec s cílem podpořit design a inovace pro oběhové hospodářství, uvolnit investice a využít činnost podniků a spotřebitelů".

4.6. *Vytvoření podpůrného rámce pro oběhové hospodářství*

4.6.1. Výbor schvaluje zásadu, že Komise bude na vytvoření podpůrného rámce pro oběhové hospodářství spolupracovat se všemi zúčastněnými stranami. Tento rámec musí dávat prostor k vývoji nového hospodářského modelu, jenž postupně nahradí převažující model lineárního hospodářského růstu. Přechod k oběhovému hospodářství vyžaduje zastřešující přístup, který bude pokrývat celý životní cyklus produktů od dodávek surovin k ekodesignu, maloobchodu, modelům podnikání a vzorcům spotřeby, opětovnému používání a opětovnému zpracování, využívání odpadu jako zdroje a jeho likvidaci. Komise se v zásadě takového zastřešujícího přístupu drží. V praxi však postupuje nevyváženě, protože konkrétní politické návrhy se většinou týkají problematiky odpadů. Komise pouze oznamuje vývoj podpůrného rámce pro oběhové hospodářství v budoucnu ([3]), aniž by pro to jasně stanovila jakýkoli časový rámec či proces. Očekáváme od Komise, že pro tuto činnost neprodleně předloží jasný a transparentní návrh.

4.6.2. Koncepce oběhového hospodářství vychází z analýzy celého životního cyklu využívání zdrojů. Propaguje recyklaci, nahrazování některých zdrojů, trvalost a opětovné používání produktů, omezování odpadu po celém řetězci včetně zdroje, ekodesign zboží a služeb, nové modely podnikání atd. Zavádí nové formy správy, do nichž jsou zapojeni všichni aktéři občanské společnosti. Výbor žádá Komisi, aby vypracovala podrobnou politickou strategii přechodu k oběhovému hospodářství. Také od ní očekává, že bude méně obecná ve svých politických návrzích na prosazování ekodesignu, inovací a stimulace investic, a že předloží jasné návrhy včetně informací o rozpočtu, který bude na podporu oběhového hospodářství vyčleněn, a o využívání inovativních finančních nástrojů, jako jsou tzv. zelené dluhopisy. Komise by tedy měla ve své práci pokračovat a:

a) vyjasnit vztah mezi tímto novým rámcem a ostatními evropskými politikami, zejména politikou pro reindustrializaci (suroviny, inovace, zdraví a bezpečnost pracovníků, doprava,...) a politikou pro energetiku a klima;

b) zařadit cíle pro účinné využívání zdrojů do revidované strategie Evropa 2020 a zohlednit přitom návrhy Evropské platformy pro účinné využívání zdrojů;

([3]) COM(2014) 398 final, s. 3.

c) vymezit konkrétnější opatření, jak navodit skutečnou změnu ve vzorcích výroby a spotřeby a zapracovat do nich nutné snížení využívání některých surovin přímo u zdroje (kvůli jejich vzácnosti či toxicitě), posun k méně materialistické a více spolupracující společnosti a zlepšení podmínek pro pracovníky a společnost jako takovou.

4.6.3. S ohledem na tento cíl by Výbor rád poukázal na své stanovisko z dubna 2012 s názvem *Podpora trvale udržitelné výroby a spotřeby v EU*, v němž žádal „vytvoření obnovené společné vize hospodářského modelu se zapojením všech částí organizované občanské společnosti do účasti na specializovaném konzultačním fóru“ ([4]).

4.7. *Vymezení oblasti působnosti*

4.7.1. Z přístupu, který Evropská komise při vývoji oběhového hospodářství zaujala, není zřejmé, jak to probíhá na místní a regionální úrovni. Komise se domnívá, že by se měly všechny strategie pro oběhové hospodářství vypracovávat s hierarchickým územním rozměrem – od místních orgánů k celosvětové úrovni (včetně regionální, celostátní a evropské) – a vždy a všude, kde je to možné, by měly dostávat přednost krátké cykly a dodavatelské řetězce.

4.7.2. Možný sociální a hospodářský přínos oběhového hospodářství lze nejprve pozorovat na úzce vymezené místní úrovni (udržitelná sousedství, zelená města) a poté v regionech (EU), než se projeví v celostátním a mezinárodním měřítku.

4.7.3. Součástí tohoto přístupu na místní úrovni je potírání mezinárodního sociálního a environmentálního dumpingu a tedy možného přemístění velké části hospodářství v malém měřítku. Optimalizace nakládání s odpady zahrnuje řadu iniciativ místních a regionálních představitelů – organizaci sběru tříděného odpadu, zřizování center pro sběr a recyklaci odpadů, sítí pro opravy, opětovný prodej a opětovné použití atd. Za účelem řádného nakládání s biologickým odpadem by se měla jasně dávat přednost krátkým řetězcům, a to i s ohledem na tvorbu pracovních míst.

4.7.4. EU by měla v souladu s tímto přístupem povzbuzovat členské státy, aby své plány nakládání s odpadem postupně transformovaly do územních plánů oběhového hospodářství.

4.8. *Kontrola socio-ekonomických dopadů*

4.8.1. Ačkoli je environmentální (nakládání s odpady) a hospodářská stránka (zelená pracovní místa, akční plán pro malé a střední podniky) v balíčku Komise provázána, systematicky se v něm nepodchycuje:

— potenciál v oblasti zaměstnanosti, který mohou mít jednotlivé fáze uplatňování hierarchie odpadů (zejména předcházení jejich vzniku a příprava pro opětovné využití);

— potenciál v oblasti zaměstnanosti, který může mít inovační rozvoj, který může oběhové hospodářství přinést (ekodesign, průmyslová symbióza, funkční ekonomika či ekonomika zaměřená na sdílení atd.);

— dopady ekonomické aktivity, která může vzniknout díky rozvoji oběhového hospodářství, na zdraví a bezpečnost.

4.9. *Doplněk odvětvových přístupů*

4.9.1. Nová strategie pro oběhové hospodářství by se měla více snažit ovlivnit odvětvový přístup k odpadům. Výbor by taktéž rád viděl vývoj v odvětvích mimo udržitelné stavebnictví.

4.9.2. Výbor soudí, že odvětvový přístup by se měl rozšířit tak, aby zahrnoval nejen návrhy, které se týkají udržitelných potravin a udržitelného stavebnictví, ale i dalších odvětví, jako je výroba.

([4]) Úř. věst. C 191, 29.6.2012, s. 6.

5. **Konkrétní doporučení k dokumentu COM(2014) 397 final**

5.1. *Legislativní návrh je třeba rozšířit*

5.1.1. Výbor schvaluje široký záběr změn, jejichž cílem je:

— zvýšení úrovně recyklace komunálního odpadu a obalů a omezení skládkování určitých odpadů;

— zavedení systému včasného varování pro účely sledování plnění cílů týkajících se recyklace;

— zavedení minimálních provozních podmínek pro rozšířenou odpovědnost výrobce a standardizace definic;

— zefektivnění povinností týkajících se předkládání zpráv.

5.1.2. Nicméně se zdá, že určité doplňkové metody (jako stanovení konkrétních cílů pro předcházení vzniku a opětovné využívání odpadů či systém povinného sběru některých produktů) byly v posouzení dopadu bez dalšího zamítnuty. Komise ve svých návrzích nedodržuje hierarchii odpadů stanovenou v rámcové směrnici o odpadech ([5]), která vymezuje prioritní pořadí předcházení vzniku odpadů: příprava k opětovnému využití, recyklace, jiné zpětné využití a likvidace.

5.1.3. Podle čl. 9 písm. c) rámcové směrnice o odpadech by Komise měla Evropskému parlamentu a Radě předložit zprávu, kterou případně doplní návrhy opatření, která jsou nutná ke stanovení cílů předcházení vzniku odpadů a zrušení jeho závislosti na hospodářském růstu do roku 2020, a ukazatele předcházení vzniku odpadů. Vzhledem k tomu, že předcházení vzniku odpadů tvoří nedílnou součást oběhového hospodářství, měla být tato zpráva předložena společně s balíčkem opatření pro oběhové hospodářství. V posouzení dopadu, které je přiloženo k stávajícímu souboru opatření pro oběhové hospodářství, se uvádí, že myšlenka stanovení zastřešujícího cíle předcházení vzniku odpadů byla zamítnuta. Není k tomu však připojena podrobná analýza.

5.1.4. Podobně se zdá, že není dostatečně zaručen **ekodesign produktů a služeb**. To by se dalo provést prostřednictvím:

— zavedení speciálních klauzulí do **veřejných zakázek**;

— požadavků, aby měly určité produkty přednost před jinými;

— povinnosti zapracovat do produktů určité procento recyklovaných materiálů;

— ekonomických pobídek k opětovně použitelným, či dokonce recyklovatelným produktům (jako např. nižší DPH);

— atd.

5.1.5. Výbor se domnívá, že prostřednictvím strategie, která by obsahovala technologické, obchodní, regulační, vzdělávací i informační aspekty, by se měla řešit problematika **plánovaného zastarávání** ([6]).

5.2. *Cíle, které je třeba doplnit*

5.2.1. Cíle pro předcházení vzniku odpadů jsou, jak již upozornil Evropský parlament, Výbor regionů a audit Evropského dvora, k řádnému uplatňování hierarchie odpadů praktickou nezbytností. Komise by měla takové cíle vypracovat na základě vnitrostátních programů pro předcházení vzniku odpadů, které předkládají členské státy.

5.2.2. Důkladně by se měl analyzovat cíl ve výši 10 % snížení komunálního odpadu, který navrhuje Výbor regionů ([7]). V návaznosti na zkušenosti jednotlivých států a regionů se stropy pro odpad domácností by se taktéž mělo zvážit stanovení limitu na celoevropské úrovni (okolo 200–300 kg na osobu a rok).

([5]) Úř. věst. L 312, 22.11.2008, s. 3.
([6]) Úř. věst. C 67, 6.3.2014, s. 23.
([7]) http://cor.europa.eu/en/news/regional/Pages/cities-and-regions-eu-waste.aspx

5.2.3. *Komunální odpad* (článek 3 rámcové směrnice o odpadech) by se měl definovat přísně jako odpad domácností a neměl by zahrnovat odpad z obchodů, průmyslový odpad ani odpad, jehož sběr probíhá v rámci systémů rozšířené odpovědnosti výrobce, aby se tak zajistilo jasné vymezení rolí a odpovědnosti.

5.2.4. *Odpad z obchodů a průmyslový odpad* by se měl definovat jako odpad, který se nepovažuje za odpad domácností, a měl by se pro něj vymezit samostatný recyklační cíl.

5.2.5. *Zasypávání* by se nemělo vždy definovat jako „získávání" a tato metoda by měla být zakázána u nebezpečného odpadu a omezena na stavební a demoliční odpad (článek 3 rámcové směrnice o odpadech).

5.2.6. Návrh Komise na cíl pro předcházení vzniku odpadů omezený na potravinový odpad by měl obsahovat cíl pro **snižování obalových odpadů**, nebo by s ním měl být provázán.

5.2.7. Výbor doporučuje, aby Komise doplnila balíček opatření o opatření určená speciálně na podporu přípravy použitých produktů k opětovnému použití. Komise tím, že ve svých recyklačních cílech staví přípravu k opětovnému použití na stejnou úroveň jako recyklaci, porušuje odpadovou hierarchii. Renovace produktů a jejich součástí nejenže představuje významnou příležitost k efektivnějšímu využití produktů a materiálů, ale také velké možnosti k vytváření pracovních míst na místní a regionální úrovni. S přípravou k opětovnému využití (např. přípravou obalů, elektrických a elektronických zařízení, či dokonce dalších produktů, jako jsou hračky a dětské pleny, k opětovnému využití) by se nemělo zacházet stejně jako s recyklací – měl by pro ni platit samostatný cíl (např. okolo 5 %).

5.2.8. Legislativní návrh plánuje zvýšení recyklace/opětovného použití komunálního odpadu do roku 2030 na 70 %, zvýšení recyklace/opětovného použití obalového odpadu do roku 2030 na 80 %, postupné odstraňování recyklovatelného odpadu ze skládkování do roku 2025 a snížení potravinového odpadu do roku 2025 o 30 %. Tyto cíle jsou zásadní a musí být zachovány.

5.2.9. Cíle musí být nedílnou součástí podnikatelských modelů, které ekonomické subjekty (zejména v obalovém a obchodním odvětví) uplatňují. Ty by měly najít nejefektivnější způsob, jak jich dosahovat. Je však nutně zapotřebí zajistit, že k tomuto nezbytnému přechodu dojde v souladu s dalšími, stejně důležitými zásadami a kritérii. Klíčovou otázkou jsou pracovní podmínky a zdravotní a bezpečnostní normy pro dotyčné pracovníky. Obzvláště zranitelná jsou odvětví obalů a nakládání s odpady, protože v nich panují obtížné pracovní podmínky a nejistota zaměstnání, stejně jako zdravotní a bezpečnostní rizika. Musí se podniknout kroky k tomu, aby se zaručilo, že se dosažením těchto ambiciózních cílů nijak nezhorší pracovní podmínky. Ty by se naopak měly zlepšit ([8]).

5.2.10. **Měl by se rozvíjet finanční rámec pro místní orgány**: ekonomické podmínky by měly místním orgánům umožnit dosahovat stanovených cílů tím, že budou mít přístup k nutným finančním zdrojům. Pokud budou mít orgány veřejné moci kvůli nepružným pravidlům pro dluhy omezené možnosti, jakýmikoli dalšími investičními potřebami – např. do nakládání s odpady – se nutně sníží výdaje v jiných klíčových oblastech. Politický rámec musí zaručit **vhodný finanční rámec,** v případě potřeby i s pomocí konkrétních rozpočtů, jako jsou strukturální fondy EU a prostředky dostupné pro strategii Evropa 2020.

5.2.11. Co se týče snižování potravinového odpadu, nesmí se tak dít na úkor bezpečnosti potravin a musí se zajistit soulad s normami pro ochranu spotřebitele. V této souvislosti je nutné zapojit **organizace na ochranu spotřebitele a orgány pro bezpečnost potravin** a konzultovat je.

5.2.12. Potravinový odpad obsahuje organické suroviny, které by měly být v co největší míře buď zpracovány, nebo v nezměněném stavu znovu uvedeny do zemědělské výroby. Některé druhy potravinového odpadu se vzhledem ke svým vlastnostem obzvláště hodí k opětovnému použití buď jako krmivo pro dobytek nebo jako hnojivo. V současnosti tomu brání řada restriktivních předpisů. EHSV proto Komisi doporučuje, aby prozkoumala, zda jsou tato omezení účelná.

([8]) Podrobné připomínky k nakládání s odpady viz časopis HesaMag, který vydává Evropský odborový institut (ETUI), č. 2014/9: http://www.etui.org/en/Topics/Health-Safety/HesaMag

6. **Konkrétní připomínky k dokumentu COM(2014) 445 final**

6.1. Účelem sdělení o účinném využívání zdrojů ve stavebnictví je prosazování snižování celkového dopadu tohoto odvětví na životní prostředí v průběhu celého životního cyklu. Komise v něm navrhuje soubor ukazatelů pro posouzení environmentálního profilu budov, který projektantům, výrobcům, zhotovitelům, orgánům i uživatelům umožní činit informovaná rozhodnutí. Transparentní systém ukazatelů je zásadní – zejména **standardizované statistiky** a soubor srovnatelných a uživatelsky přívětivých ukazatelů.

6.2. Balíček opatření pro oběhové hospodářství by měl obsahovat vhodná opatření pro zvýšení tlaku založená na poptávce, která by představovala příležitost k vytvoření soběstačného trhu s druhotnými surovinami (např. produkty s určitým minimálním obsahem recyklovaných materiálů). Musíme vytvořit takovou situaci, v níž se bude s odpady moci obchodovat jako se surovinami s dobrou tržní likviditou, a v důsledku toho je třeba stanovit pro odpady také odpovídající cenu s ohledem na ekonomické, lidské a environmentální aspekty. Jednalo by se o nejlepší pobídku pro sběr odpadů.

6.3. *Problematika klasifikace produktů – předcházení riziku sériových žalob*

6.3.1. Předcházení riziku sériových žalob pro pojišťovny představuje velkou výzvu – vada jednoho produktu, na jehož základě byly vyrobeny desítky tisíc kopií, může přímo či nepřímo způsobit náklady na opravu, které mohou dosahovat desítek či dokonce stovek milionů eur. Jedna ze sériových žalob v posledních dvaceti letech byla například výsledkem chemické inkompatibility dvou složek dotyčného stavebního produktu.

6.3.2. Tento typ sériové žaloby je obvykle způsoben reakcí, která se rozvine během času následkem interakce s vnějšími vlivy (jako vlhkost nebo teplota). Některé z těchto žalob mohou být také spojeny s dovezenými produkty, kdy nebyly řádně uvedeny některé jejich vlastnosti.

6.3.3. Používání recyklovaných materiálů při výrobě stavebních materiálů nemusí nutně představovat překážku. Je však zásadní plná znalost fyzikálních a chemických vlastností materiálu, jenž má být recyklován, aby se při jeho opětovném použití předešlo jakémukoli nebezpečí inkompatibility. Obtížnost spočívá v řádné definici a klasifikaci materiálu, jenž má být recyklován, a zajištění, že v rámci dodávky produktů k opětovnému použití nebudou žádné variace.

6.3.4. Revize balíčku o odpadech skýtá jedinečnou příležitost k přijetí zásady mnohačetné recyklace, aby se povzbudilo účinné využívání zdrojů. K mnohačetné recyklaci dochází, pokud v průběhu procesu recyklace nejsou materiály, např. trvale využívané materiály, strukturálně poškozeny, ale mohou být znovu a znovu použity a tím posílit oběhové hospodářství, čímž se současně zajistí, že se s funkčními materiály neplýtvá, že nekončí ve spalovně či na skládce. Trvale využívané materiály jako takové představují kapitál, který je společnosti k dispozici navždy.

6.3.5. Řízení opětovného používání by usnadnilo zavedení systému vysledovatelnosti stavebních materiálů během jejich prvního životního cyklu. Měl by se vypracovat soubor pravidel, kterým by se materiály klasifikovaly podle svého budoucího využití se zaměřením na vysokou biologickou rozložitelnost a zavedly standardy kvality.

6.4. Komise by měla zvážit uplatňování závazných ustanovení a sankcí, aby zabránila případnému dumpingu, tj. aby se materiály, které se staly nežádoucí, nevyvážely mimo EU.

V Bruselu dne 10. prosince 2014.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE